

ДЖЕРЕЛОЗНАВЧІ СТУДІЇ

УДК 002.2(044)(477.83–25)

ЛИСТУВАННЯ ІВАНА ЗЛИНСЬКОГО З МИХАЙЛОМ ВОЗНЯКОМ (1916–1930 рр.) ЯК ДЖЕРЕЛО ДО ВИВЧЕННЯ КНИГОЗНАВЧИХ ЗАЦІКАВЛЕНЬ М. ВОЗНЯКА

Луїза ІЛЬНИЦЬКА

*Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України,
вул. В. Стефаника, 2, м. Львів, 79601, Україна, тел. (0322) 72-59-66*

Листування двох відомих учених – важливе джерело до вивчення книгознавчих зацікавлень М. Возняка. Воно містить бібліографічні відомості про українські рукописи XVII–XVIII ст. у польських бібліотеках, а також свідчить про глибину його досліджень, які спиралися на широке використання джерельної бази в науковій роботі.

Ключові слова: листування, І. Злинський, М. Возняк, І. Франко.

Листування видатних осіб завжди привертало увагу дослідників як цінне джерело для вивчення не лише життя та діяльності (чи творчості) конкретної особи, але й суспільно-політичного та культурного середовища тієї чи іншої епохи. Жодне повне зібрання творів письменника не обходиться без публікації листів. Окремих видань листів українських письменників та діячів культури не так вже й багато. Такі фундаментальні видання, як восьмитомова “Переписка Михайла Драгоманова з Михайлом Павликом (1876–1895)”, два томи “Кореспонденції Якова Головацького в літах 1850–62” (1905 р.), “Кореспонденції Якова Головацького в літах 1835–49” (1909 р.), яку опублікував К. Студинський, та інші давно стали бібліографічною рідкістю.

Лише деякі українські письменники мають окремо видане вибране листування, як-от Марко Вовчок¹, М. Коцюбинський², К. Студинський³, М. Грушевський⁴, Ю. Меженко⁵, Олександр Горбач⁶ та ін. Проте вміщення листів у наукових збірниках чи в періодиці не бракує.

Реєстр публікацій епістолярію українських письменників склав би величезний том бібліографічного покажчика, якби хто хотів його впорядкувати. Це було б неоціненним джерелом інформації для дослідників.

Епістолярій завжди цікавив відомого вченого Михайла Возняка. Він підготував близько десяти публікацій листів, зокрема Іпатія Потія, П. Куліша, І. Франка, М. Комарова, І. Нечуя-Левицького. Публікації зареєстровані в найповнішій досі (понад 600 позицій) “Бібліографії наукових праць академіка М. С. Возняка”, яку уклав М. О. Мороз⁷.

¹ Листи до Марка Вовчка: У 2 т. – Київ, 1979.

² Листи до Михайла Коцюбинського. – Ніжин, 2002. – Т. 2, 3.

³ У півстолітніх змаганнях: Вибрані листи до Кирила Студинського (1891–1941). – Київ, 1993.

⁴ Листування Михайла Грушевського. – Київ; Нью-Йорк; Львів та ін., 2001.

⁵ Листи Юрія Меженка до львів'ян (1923–1969). – Львів, 2002.

⁶ Життя – не просто існування: Листування Олексія Горбача. – Львів, 2003.

⁷ Українське літературознавство. – 1968. – Вип. 4. – С. 173–202.

Щоправда, раніше, в перші повосенні роки, бібліографію праць М. С. Возняка за 1902–1951 рр. уклав бібліограф Ю. С. Засць (неопублікований рукопис зберігається у відділі наукової бібліографії Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України). Жоден з цих покажчиків не реєструє однак рукописних матеріалів М. С. Возняка.

В особистому архіві М. С. Возняка у відділі рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України⁸ зберігається обширна колекція листів, яка охоплює понад 100 осіб. Найбільше листів належить М. Грушевському (52 листи). Частина з них опублікована з передмовою М. І. Гнатюка⁹. Це, переважно, листи 20–30-х років, коли М. Грушевський як редактор журналу “Україна” звертався до М. Возняка за допомогою у справі підготовки збірника, присвяченого І. Франкові. М. Грушевського цікавили джерела, з яких можна почерпнути відомості про суспільно-політичне і літературне життя в Галичині XIX – початку XX ст., а М. Возняк був добрим знавцем джерел.

З найпомітніших діячів, листи яких є в архіві М. Возняка, знаходимо ще імена Й. Сліпого, Ф. Колесси, І. Крип’якевича, І. Огієнка, К. Трильовського, І. Панькевича, С. Сірополка, В. Сімовича, І. Кривецького, І. Калиновича, М. Кордуби, С. Ю. Пеленського, І. Зілинського.

Об’єктом нашого дослідження став Іван Зілинський, чие ім’я стоїть в ряду таких відомих мовознавців-діалектологів, як І. Верхратський, К. Михальчук, І. Панькевич.

Іван (Кобаса) Зілинський родом із так званих замішанців (термін І. Верхратського). Його рідне село – Коростенці (Красна) Короснянського повіту в колишній Західній Галичині (тепер ця українська етнічна і мовна територія належить до Польщі). І. Зілинський у своїх працях так само, як І. Верхратський, висловлював думку, що ці відірвані від української суцільної території мовці – нащадки колишніх полонених козаків, які змішалися з місцевим населенням при переході до надсянців. Іван Кобаса у 1902 р. переписався на прізвище матері – Зілинський. Навчався він спершу в українській перемиській гімназії¹⁰, відтак студіював славистику у Відні у видатних учених Вондрака, Тречека, Ягіча, захопився фонетичними дослідями норвежця Олафа Броча, сам досліджував говори в Карпатах, на Підгір’ї, Покутті, Наддністров’ї. Найважливішою його працею К. Кисілевський¹¹ вважає карту українських говорів, видану 1933 р. у Варшаві.

Досліди І. Зілинського в ділянці картографії української мовної території були згодом використані в “Атласі України й сумежних земель” В. Кубійовича (1937 р.) та в його ж “Географії українських і сумежних земель” (1938 р.). Згадана карта поміщена в “Українській загальній енциклопедії” (т. 3) разом зі статтею І. Зілинського “Говори” як складова частина гасла “Україна”. Коротке листування І. Зілинського 1933 р. з редакцією “Української загальної енциклопедії” з приводу цієї статті зберігається у відділі рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України¹².

І. Зілинський працював у 1921–1925 рр. вчителем академічної гімназії у Львові, у 1926–1939 рр. – він професор Ягеллонського університету в Кракові, в часи Другої сві-

⁸ Ф. 29. 20000 арк. Опис фонду див.: Особисті архівні фонди відділу рукописів: Аног. покажч. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклали: П. Баб’як, О. Дзьобан, С. Домбровська, М. Трегуб. – Львів, 1995. – С. 34–36.

⁹ Записки Наукового товариства імені Шевченка (далі – Записки НТШ). – Львів, 1990. – Т. 221: Праці філологічної секції. – С. 326–338.

¹⁰ *Зілинський І.* Моя наука в перемиській гімназії // Де срібнолентий Сян пливе: Альманах. – Перемишль, 1938. – С. 147–155.

¹¹ *Кисілевський К.* Іван Зілинський. – Вінніпег, 1962. – 48 с. [=Укр. вільна АН. – Праці. – Серія Укр. вчені. – Ч. 10].

¹² Ф. 252. – Оп. 1. – Од. зб. 878.

тової війни – директор Українського видавництва у Кракові–Львові, у 1944–1952 рр. – професор Карлового університету в Празі. Дійсний член Наукового товариства ім. Шевченка у Львові з 1917 р.¹³

Його син Орест Зілинський – відомий славіст, член Міжнародної комісії для вивчення народної культури Карпат і Балкан, провідний україніст в 60–70-і рр. в тодішній Чехословаччині, дослідник зв'язків української літератури з чеською і словацькою¹⁴, загинув за нез'ясованих обставин 1974 р. в лісі біля Свидника.

Внук Івана Зілинського Богдан – сучасний вчений-славіст, архівіст, дослідник українців у Моравії¹⁵. Власне він і спонукав нас до цього дослідження. Десь на початку 1990-х років Б. Зілинський зацікавився листами свого діда до М. Возняка та особою самого Возняка. В архіві М. Возняка зберігся 21 лист І. Зілинського за 1916–1943 рр. Ми обмінялись матеріалами: пан Богдан одержав копії 21 листа І. Зілинського до М. Возняка з відділу рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка НАН України, а нам надіслав з особистого архіву І. Зілинського в Празі копії трьох листів М. Возняка, за що висловлюю йому подяку.

Про листи І. Зілинського до М. Возняка у Відень 1916 р., коли адресат був мобілізований як резервний старшина до австрійської армії, а М. Возняк перебував у Відні в еміграції і працював технічним редактором у “Віснику Союзу Визволення України”, вже йшла мова в нашій публікації “До історії одного некрологу Івана Франка”¹⁶. Це дослідження на основі листів І. Зілинського до М. Возняка 1916 р. допомогло уточнити деякі моменти біографії академіка, а також доповнити бібліографічну франкіану маловідомими матеріалами періоду Першої світової війни.

За 1922, 1923, 1928 рр. збереглися лише короткі візитні картки І. Зілинського. П'ять листів І. Зілинського до М. Возняка з Кракова, писані з вересня 1927 р. до жовтня 1929 р., стосуються переважно наукових проблем, обміну інформацією з приводу рукописних фондів бібліотеки Ягеллонського університету. З цього періоду в нашому розпорядженні є лише один лист від М. Возняка до І. Зілинського.

Судячи зі змісту листів адресата, М. Возняк цікавили автографи діячів “Руської трійці” в архіві Жеготи Паулі, рукописний збірник Кондрацького кінця XVIII ст., листи П. Куліша в архіві І. Крашевського, рукописні збірки XVII ст. зі записами українських пісень. У листах І. Зілинський подає опис “*simelia*” (раритетів), іноді розкриває їхній зміст, описує фізичний стан рукопису (на випадок, коли М. Возняк захоче позичити його через бібліотеку Наукового товариства ім. Шевченка або через бібліотеку Оссолінеум).

Листування двох відомих учених з одного боку є джерелом до вивчення книгознавчих зацікавлень М. Возняка, а з другого – бібліографічних відомостей про українські рукописи XVII–XVIII ст. у польських бібліотеках.

Отже, на підставі листів І. Зілинського можна з певністю ствердити, в яких дослідженнях М. Возняк використав подані рукописні джерела. Насамперед, це стаття М. Возняка “Із збірника Кондрацького кінця XVIII в. (Кілька нових даних до старої

¹³ Див.: Хроніка НТШ за роки 1923–25. – Львів, 1926. – Ч. 67/68. – С. 45.

¹⁴ Див.: Українська літературна енциклопедія. – Київ, 1990. – Т. 2. – С. 268–269; *Ільницький М.* Уроки Ореста Зілинського // Дзвін. – 1993. – № 10/12. – С. 157–159.

¹⁵ *Zilynskij B.* Ukrajinci v Čechach a na Moravě (1894) 1919–1945 (1994). – Praha, 1995. – 128 s.; *Ukrajinska literatura v českém kontextu v letech 1965–1994: Materialy k bibliografickému soupisu se souborem dodatků pro období 1814–1964 / Sestavil Bohdan Zilynskij.* – Praha, 2000. – 305 s.

¹⁶ Іван Франко – письменник, філософ, громадський діяч: Матеріали Міжнар. наук. конф., Львів, 1996. – Львів, 1998. – С. 90–94.

української пісенности)»¹⁷. У передмові до публікації матеріалів із збірника М. Возняк зазначає, що з рукописного продовження друкованого “*Katalogu rękopisów Biblioteki Uniwersytetu Jagiellońskiego*” В. Віслоцького в рукописному відділі бібліотеки Оссолінеум він довідався про збірник “*Miscellanea wierszem i prozą w języku polskim i małopolskim*”, який є у Кракові. “Заспокоїти мою цікавість, – пише М. Возняк, – поміг мені д-р Іван Зілинський, що викладаючи на Краківському університеті, став помічним при спровадженні рукопису з Краківської бібліотеки до Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові...”¹⁸.

Возняка зацікавили “Дума про козака-нетягу”, відома з записів XIX ст. як “Дума про козака Голоту”, “Пісня про Байду” та ще кілька старих записів, важливих, на його думку, для дослідження старої пісенності, її змісту та форми.

Порівнюючи записи пісень зі збірника Кондрацького з текстами, записаними у XIX ст., Возняк дійшов висновку, що Кондрацький зробив їх після 1693 р. під час походу на Волищину. Рукопис подаровано бібліотеці у Кракові 1883 р.

В іншому листі – від 23.III.1928 р. І. Зілинський на прохання М. Возняка подає зміст рукопису № 1273 зі збірки Чарторійських під назвою “*Rękopis Ruski Esdraha Szleydana*”, в якому серед інших був лист Іпатія Потія 1598 р. У публікації М. Возняка “Три статейки з полемічного письменства (з додатком трьох недрукованих листів Потія)”¹⁹ зазначено, що у збірці музею Чарторійських у Кракові зберігається рукописний текст “Унії”, виданої у Вільно в 1595 р. (бібліографічна рідкість). Ознайомився він з ним у бібліотеці Оссолінеум завдяки кустошеві Казимирові Тишковському. Проаналізувавши присвяту, яку написав І. Потій 1598 р. воєводі Теодорові Скумину і яка відрізняється від друкованої в “Унії” (у виданні ім’я Потія не згадано), М. Возняк доходить висновку, що в рукописному варіанті рік присвяти пересунуто на 3 роки пізніше, і рукописний варіант “Унії” наближений до живої української мови.

І. Зілинський прислужився і до публікації М. Возняка “Мартин Пашковський про козацькі сутички з татарами й долю ясиру”²⁰, оскільки про краківський примірник віршованого твору Пашковського 1615 р. “*Dzieje Tureckie u tarczki Kozackie z Tataru ...*”, про який згадує М. Возняк у статті, йдеться в листі І. Зілинського від 27.IX.1927 р.

М. Возняк, своєю чергою, звертається 6.IV.1930 р. з довгим листом до І. Зілинського, з проханням з’ясувати, чи є в перерахованих ним рукописах Ягеллонської бібліотеки записи українських пісень, які віддавна цікавлять його²¹. Вченого цікавили також автографи віршів М. Шашкевича, І. Вагилевича, Я. Головацького в архіві Жеготи Паулі чи когось іншого з їхніх сучасників, що з ними Жегота Паулі підтримував близькі стосунки. Він просить допомогти передати рукописи до Львова. Очевидно, він одержав їх, бо якраз з рукописної збірки Жеготи Паулі з Ягеллонської бібліотеки М. Возняк до збірника “У століття “Зорі” Маркіяна Шашкевича”, (яку видав у 1935–1936 рр. у 2-х частинах у Львові) підготував публікацію галицьких казок в записях початку 30-х рр. XIX ст. Через незгоду Й. Сліпого²² (казки висміювали священничий сан, а збір-

¹⁷ Записки НТШ. – 1927. – Т. 146. – С. 155–179.

¹⁸ Там само. – С. 155.

¹⁹ Там само. – 1930. – Т. 99: Ювілейний збірник на пошану акад. Кирила Студинського. – Ч. 2. – С. 1–50.

²⁰ Там само. – 1927. – Т. 147. – С. 141–165.

²¹ Див. з цього приводу: Матеріали до історії української пісні і вірші: Тексти й замітки / Видав М. Возняк. – Львів, 1913. – Ч. 1. – 240 с.; Львів, 1914. – Ч. 2. – С. 241–480; Львів, 1925. – Ч. 3. – С. 481–589. [=Українсько-руський архів; Т. 9, 10, 11].

²² Лист Й. Сліпого з цього приводу до М. М. Возняка, від 6 лютого 1935 р. з архіву М. Возняка опублікований в: Записки НТШ. – 1992. – Т. 223: Праці секції етнографії та фольклористики. – С. 233.

ник виходив під егідою і на кошти Богословського наукового товариства) добірка не потрапила до друку, і її опублікували лише в 1992 р. О. Дзьобан та Р. Кирчів з передмовою М. Возняка з його особистого архіву²³. Возняк вважав, що автором записів казок був Маркел Кульчицький, який подавав пісні для Жеготи Паулі через І. Вагилевича. Цю збірку галицьких казок (записаних латинкою) М. Возняк вважав найдавнішою.

Численні звертання М. Возняка до І. Зілинського з проханням надати інформацію про архівні джерела підтверджують думку І. Франка, висловлену в рецензії на брошуру М. Возняка “Маркіян Шашкевич як фольклорист”: “Вознякові треба признати найбільшу працюватість та найліпше вироблений метод точного, скрупульятивно до найменших дрібниць досліду язикових та літературних явищ”²⁴.

Окремі листи І. Зілинського стосуються не лише рукописних джерел. Так, він звертається з проханням від наукового з’їзду ім. Кохановського укласти бібліографію перекладів творів Яна Кохановського українською мовою, вважаючи, що це може зберегти лише М. Возняк. Але М. Возняк відповідає, що навряд чи знайдуться такі переклади, та й пошуками їх займається Ярослав Гординський. М. Возняк не дарма вважали добрим бібліографом: переглянувши сучасні бібліографічні джерела²⁵, ми переконалися, що М. Возняк мав рацію – до 1980 р. ми не знайшли жодного перекладу віршів Яна Кохановського українською мовою.

Серед листів І. Зілинського в архіві М. Возняка зберігся і лист Б. Лепкого до М. Возняка (червень 1939 р.), що стосується праці до ювілейного збірника, присвяченого 30-літтю наукової діяльності І. Зілинського, яку надіслав М. Возняк. Випуску його перешкодила Друга світова війна. Спробу реконструювати втрачений частково (окремі статті збереглися в архіві І. Зілинського в Празі) збірник зробило Наукове товариство ім. Шевченка в діаспорі 1994 р.²⁶ У передмові Ю. Шевельова зазначено, що реконструйований збірник показує стан української науки в Галичині перед Другою світовою війною та засвідчує міжнародне визнання заслуг І. Зілинського.

Останній лист І. Зілинського датований 1943 р. І. Зілинський пише, що не зміг відвідати М. Возняка, не встиг відвідати В. Дорошенка в бібліотеці Наукового товариства ім. Шевченка, М. Кулицького – в картографії. Він сповіщає також, що купив для М. Возняка т. 33 польської бібліографії Естрайхера. З післявоєнних років немає жодного листа І. Зілинського. Чи адресат не наважувався писати, чи Вознякові вже не потрібні були рукописи з Ягеллонської бібліотеки, бо він став українським радянським літературознавцем, який за словами “Української літературної енциклопедії”, “почав оцінювати літературні явища з марксистсько-ленінських методологічних позицій”²⁷. А наукові праці 20–30-х років, насичені багатим джерельним історико-літературним матеріалом, були потрактовані в цій же енциклопедії (та й не лише в ній) як позначені впливом буржуазної методології і буржуазно-націоналістичних концепцій.

²³ Галицькі казки в запису початку 30-х років XIX ст. / Передм. і публ. О. Дзьобана, Р. Кирчіва // Там само. – С. 223–270.

²⁴ Неділя. – 1911. – № 38. – С. 8.

²⁵ Польська література [в Україні] / Уклала М. Вальо // Українська література в загальнослов’янському і світовому літературному контексті. – Київ, 1991. – Т. 4: Матеріали до бібліографії (поч. XIX – 1980 р.) – С. 133–268; Чужомовне письменство на сторінках західноукраїнської періодики, 1914–1939: Бібліогр. покажч. / Наук. б-ка ЛНУ; Наук. т-во ім. Шевченка. Львів, 2003. 193 с. [=Укр. біобібліографія: Нова серія; Ч. 13].

²⁶ Збірник пам’яті Івана Зілинського (1879–1952): Спроба реконструкції втраченого ювілейного збірника з 1939 р. / Редакція: Ю. Шевельов (гол. ред.), О. Горбач, М. Мушинка. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто; Львів, 1994. – 584 с. [=НТШ; Філол. секція].

²⁷ Українська літературна енциклопедія. – Київ, 1988. – Т. 1. – С. 345.

Але сьогодні, звичайно ж, не ці “оцінки” визначають вартість наукових праць М. Возняка. Листування І. Зілінського з М. Возняком свідчить про глибину зацікавленень академіка, що спиралися на широке використання джерельної бази в науковій роботі, і саме це значною мірою зумовило визначне місце вченого в українському культурному процесі першої половини ХХ ст.

* * *

Листи Івана Зілінського до Михайла Возняка публікуються за автографами, які зберігаються у відділі рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України в особистому фонді Михайла Возняка (Ф. 29, спр. 301). У публікації збережено правопис автора. Окремі пояснення чи уточнення до тексту подаємо у квадратних дужках. Примітки до листів – у кінці публікації.

Листи Михайла Возняка до Івана Зілінського публікуються за ксерокопіями автографів, які надіслав нам онук Івана Зілінського – Богдан Зілінський з Праги. Автографи зберігаються в родинному архіві Зілінських.

Листи І. Зілінського до М. Возняка

№ 1

Поштова картка (Tábori postai levelezőlap)

1.VIII.1916

Адреса:

Wohlgeboren Herrn
Mychajlo Wozniak
Сумн. Professor
Wien, VIII

Зворотна адреса:

Josefstädterstr. 79, II, Tür 19
k. u. k. Offiz. Ivan Zilynsk.
Etappenpost 133

Дорогий Товаришу! Трудно від Вас діждатися якоїсь вістки.
Що з Вами? Багато у Вас роботи, запрацьовуєте ся як і перше?
У мене єсть до Вас діло, та не знаю, чи Ваша адреса не змінилася. Тому як дістанете сю картку, відпишіть, будь-ласка, і подайте Вашу точну адресу. – У мене наразі все по старому.

Здоровлю Вас сердечно.

Ваш Ів. Зілінський

№ 2

Листівка

Адреса:

Zöbliche Redaktion
des Nachrichtenblattes
des Bundes zur Befreiung
der Ukraina in Wien,
VIII Josefstädterstr. 79, II, Tür 19

Зворотна адреса:

k. u. k. Vgs. Offiz.
D. Ivan Zilynskyj
Etappenpost 133
10.VIII.1916

Шановна редакціє!

Дуже прошу подати мені полевою карточкою адресу д. Михайла Возняка. У мене є дуже важне і пильне діло до його, а ніяк не можу довідатися, де Він тепер живе?

Дякуючи вперед за ласкаву прислугу остаю з глибоким поважанням

Ів. Зілінський

№ 3

22.VIII.1916

Дорогий Товаришу!

Дуже Вам дякую за картку з 15/8. Не могути діждати ся від Вас вісти, я вже думав, що Ви виїхали з Відня. Хоч знаю, як Ви дуже зайнятий і прибитий, проте смію просити Вас в імени Ягіча²⁸ о написання короткого некрольогу Франка для “Archiv-y”²⁹. В листі з “Payerbach-y” u a/d Südbahn з 2/8 пише Він: “Die Mitteilung Ihres Briefes veranlaßt mich Sie zu bitten an den Herrn Wozniak, dessen Beiträge in den Publikationen der Ševčenko-Gesellschaft mir gut erinnerlich sind, in meinem Namen die Bitte zu richten, daß Er fürs Archiv einen kurz und bündig gehaltenen Nekrolog bis etwa Ende September schreiben möchte. Wenn Er das Archiv zu Geschichte bekommt, so kann Er uns bisherigen Bänden ansehen, in welchem Umfange mir die Nekrologe zu halten pflegen”^{*}.

Ось яке діло до Вас, про яке я згадував в попередних картках. Не знаю, може будете на мене за се недобрі, що обтяжую Вас ще більше роботою, але я не знаю нікого, хто би краще від Вас зробив Франкови сю останню прислугу.

Ягіч дуже високо все цінив Франка, часто (ще коротко перед смертю) переписував ся з ним і коли я його повідомив зі Львова про смерть Франка, написав мені вже сюди, хто на мою думку написав би некрольог з українців для “Archiv-y”? Я подав йому Ваше ім'я, хоч не був певний, чи відшукаю Вас. Зробіть се, Прошу Вас, для пам'яті Франка, Ви ж писали вже тільки про Нього, тож не трудно Вам буде і може не забере багато часу написання бажаного некрольогу до кінця вересня. Будьте ласкаві, допоможіть мені хоч кількома словами, чи годите ся?

На спомин, посилаю Вам 3 знимки з похорону Франка^{**}, які я зробив апаратом, купленим під час відпустки у Відні і кілька знімок звідси. На превелику мою радість відкрив я тут рештки укр.[аїнського] населення, що вже тепер поволи вилазить з болот і показує ся на світ божий. Мова чиста укр.[аїнська] тільки з малою домішкою білоруською. На жаль, не пора, нема часу на студії, лише принагідно дещо міг занотувати з окремішностей їх мови. Мої надії на студії в таборі полонених пропали. Кузеля³⁰ ані словечком не відзиває ся і Раковський³¹, хоч

²⁸ Ягіч Ватрослав (1838–1923) – визначний філолог-славіст, дійсний член НТШ, член академії Відня, Загреб, Петербурга та ін. Підтримував контакти з українськими вченими, зокрема з І. Франком, К. Студинським, І. Панькевичем, І. Зілинським. Листи І. Франка до В. Ягіча опубліковані в п'ятдесятому томі 50-томного зібрання творів І. Франка. Листи В. Ягіча до К. Студинського – у виданні “У півстолітніх змаганнях: Вибрані листи до Кирила Студинського (1891–1941)” (Київ, 1993). В архіві Я. Ягіча в університетській бібліотеці в Загребі є 70 листів І. Зілинського до В. Ягіча (1904–1923 рр.). Про листування Возняка з В. Ягічем відомостей немає. Очевидно, його не було.

²⁹ Журнал “Archiv für slavische Philologie” заснував 1876 р. В. Ягіч і до 1920 р. був його редактором. Журнал вважався провідним виданням у вивченні всіх слов'янських мов і літератур. Некролог І. Франка до цього журналу написав І. Панькевич (1888–1958) – відомий мовознавець, педагог, родом із Закарпаття. У 1914–1918 рр. жив у Відні, викладав у Тересіянській консульській академії. Докладно про це див.: *Ільницька Л.* До історії одного некрологу Івана Франка // Іван Франко – письменник, філософ, громадський діяч: Матеріали Міжнар. наук. конф., Львів, 1996. – Львів, 1998. – С. 90–94.

^{*} “Повідомлення [про смерть І. Франка – Л. І.] у Вашому листі спонукало мене просити через Вас пана Возняка, праці якого добре відомі мені з публікацій у Науковому товаристві ім. Шевченка, від мого імені, щоб він зміг до кінця вересня написати короткий і лаконічний змістовний некролог. Коли він одержує Архів, то може легко оглянути попередні томи, він зрозуміє, в якому обсязі прийнято у нас подавати некролог”.

^{**} У листі їх немає.

³⁰ Кузеля Зенон (1882–1952) – етнограф, мовознавець, бібліограф, журналіст, громадський діяч в Галичині і на еміграції в Німеччині (з 1920 р.). Дійсний член НТШ, а з 1949 р. його голова в еміграції. Професор Українського вільного університету в Мюнхені. У 1916–1920 рр. за дорученням Союзу Визволення України вів культурну працю в таборі полонених українців з російської армії у Зальцведелі (Німеччина). Автор численних статей з етнографії, фольклору, бібліографічних оглядів з історії, етнографії, історії української культури.

³¹ Раковський Іван (1874–1949) – педагог, громадський діяч, антрополог і зоолог. Навчався у Львівському університеті, вчителював у Коломиї і Львові (до 1928 р.). Під час Першої світової війни працював у

у Львові обіцяв, нічого не пише, чи при найменше йому вдалося тамтуди поїхати. Чи Томашівський³² і Рудницький³³ тепер у Відні? Вже дуже мені остогидло то войоване, марно тратить ся час і кінця сьому не видати! Чи все ще працюєте в Союзі³⁴? Що там у Вас нового? Як знайдете хвильку вільного часу, напишіть, будь ласка, хоч кілька слів.

Здоровлю Вас Сердечно,
Цілком Ваш
Ів. Зілинський

№ 4

Поштова картка
3.IX.1916

Адреса:
Wohlgeboren Herrn
Michael Wosnjak
in Wien, VIII
Langegasse 64, II/17

Зворотна адреса:
K. u. k. Vgs. Offiz.
Ivan Zilynskyj
Etappenpost 138

Дорогий товаришу!

Чи не дістали Ви мого листа, який я Вам вислав по одержанню Вашої картки? В тім листі просив я Вас в імені Ягіча о написаня короткого некрольогу Франка для “Archiv f. sl. Phil.”. Він просив до половини вересня с. р., але як що не стане Вам часу, то ще троха може заждати. Але Він хоче знати, чи певно може на Вас числити? Тому, будь-ласка, відпишіть зараз кілька слів мені або впрост Ягічеви (його адреса: Payerbach, Niev. Öst), чи зможете написати і коли? Дуже Вас о це прошу бо крім Вас нема кому написати, а Франко на це заслужив. Що у Вас нового? Здорові? Ще раз прошу не забувайте.

Здоровлю Вас щиро
Ваш Ів. Зілинський

Відні в Інституті досліджень Сходу і орієнталістики (Forschungsinstitut für Osten und Orient). Дійсний член НТШ, а з 1934 р. – його голова. Був головним редактором “Українського загальної енциклопедії” (1930–1935 рр.), працював у товариствах “Рідна Школа”, “Просвіта”, “Відродження”. Помер в еміграції.

³² Томашівський Степан (1875–1930) – родом з Галичини, історик, публіцист, політик, у 1914–1918 рр. – член Бойової Управи Січових Стрільців, дяч ЗУНР. Дійсний член НТШ. Автор праць з історії України XVII–XVIII ст. Зібрав і видав “Матеріали до історії Галичини” (Львів, 1913). Листи С. Томашівського до М. Возняка періоду Першої світової війни зберігаються в особистому архіві М. Возняка (Воз. 478) у відділі рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника. Томашівський у листах закликав М. Возняка приїхати до Відня, обіцяв йому “стрілецьке удержання”, а Возняк мав би готувати воєнну хроніку для видань Союзу Визволення України.

³³ Рудницький Степан (1874–1937) – визначний географ, родом з Галичини, творець української національної географії. Автор фундаментальних праць з морфології і геології Карпатського регіону, основ землезнання України, української картографії. Вчителював у Львові, викладав у Львівському університеті, у 1922–23 рр. – професор Українського Вільного університету у Празі, з 1923 р. – професор Краківського університету. Дійсний член НТШ. У 1914–1921 рр. жив у Відні, допомагав під час Першої світової війни Союзові Визволення України. У 1926 р. виїхав до Харкова для організації роботи Наукового інституту географії і картографії. Арештований 1933 р., загинув на Соловках.

³⁴ М. Возняк працював технічним редактором у “Вістнику Союзу Визволення України” (1914–1918), про що писав сам у листі до І. Кривецького 18 серпня 1915 р. (ЦДА України у Львові, ф. 309, оп. 1, спр. 985). Союз Визволення України (СВУ) – політична організація українських емігрантів з Росії в Австро-Угорщині та Німеччині під час Першої світової війни. Створений у Львові 1914 р., а з серпня 1914 до травня 1918 р. центром його став Відень. Використовував війну для пропаганди самостійності України. Організовував культурну і пропагандистську працю в таборах полонених українських вояків у складі російської армії. СВУ видав близько 50 книг і 30 брошур про Україну. Видавцями “Вістника Союзу Визволення України” були В. Дорошенко, А. Жук, М. Троцький, В. Біберович, М. Возняк. Під егідою СВУ М. Возняк видав брошуру “Памяти Івана Франка” (опис життя, діяльності й похорону) (Відень, 1916). Крім того, СВУ видавав німецькомовну газету “Ukrainische Nachrichten” (жовт. 1914–1918).

№ 5

Львів 27.10.1916
 Поштова картка, штамп:
 K. u. k. Zensurstelle 1.
 Lemberg. Hptp S t.
 “Zensuriert”

Адреса:
 Wohlgeboren Herrn
 Mutschajlo Wosnjak
 in Wien, VIII
 Langedgasse 64, II/17

Зворотна адреса:
 Др. І. Зілінський
 Львів, Виспянського 31

Дорогий Товаришу!

Так як я Вам приобіцяв, говорив я у Вашій справі з д. Томашівським зараз по моїм приїзді до Львова дня 26/10. Він був сьогодні у д. Кокорудза³⁵, та сей заявив, що на память не знає, чи Ви належите ще до звязи з гімн.[азією] і обіцяв пошукати в актах. Д. Томашівський впевнив мене, що Вас зараз Він сам повідомить, як справа стоїть³⁶, як тільки дістане відповідь від д. Кокорудза. Я маю багато біганини по архівах і шуканя за актами мого шефа і буду у Львові до 30/10. Здоровлю і цілую Вас сердечно та бажаю усього кращого.

Ваш Ів. Зілінський.

№ 6

Картка:
 Фото І. Зілінського у військовій формі.
 Текст на звороті
 19.IX.1916

Адреса:
 Wohlgeboren Herrn
 Michael Wosnjak
 in Wien, VIII
 Langedgasse 64, II/17

Зворотна адреса:
 Abs. K. u. k. Vgs. Offiz.
 I. Zilynskyj
 Etappenpost 148

Дорогий товаришу!

Сердечно дякую Вам за обі картки з 10 ц. м. [цього місяця. – Л. І.]. Сподіюсь, що знайдете троха часу на написаня відомого некрольогу, а як ні, то прошу дуже спонукайте д. Томашівського до сего. Часу ще буде досить. Старайте ся, щоб конче “Archiv” дістав некрольог. В половині падолиста буду на відпустці у Відні і передам Вам статейку із фотознімками про укр.[їнські] півн.[ічні] окраїни. Повідомить мене, будь ласка, чи Ягіч може на некрольог числити.

Здоровлю Вас сердечно
 цілком Ваш Зілінський.

³⁵ Кокорудз Ілля (1857–1933) – педагог, класичний філолог, україніст. Дійсний член НТШ. У 1911–1927 рр. – директор Академічної гімназії і дівочої гімназії “Рідної школи” у Львові, пізніше – голова товариства “Рідна школа”. Автор розвідок і статей з історії української літератури, класичної літератури, педагогіки.

³⁶ Йдеться про поновлення М. Возняка на посаді викладача гімназії у Львові. Підставою для цього була довідка (зберігається в архіві М. Возняка (Воз. 678) у відділі рукописів ЛІНБ ім. В. Стефаніка НАН України), яку видав М. Вознякові управитель Семен Сидоряк у Відні 4 липня 1918 р. про те, що Возняк, як заступник учителя в Академічній гімназії у Львові, викладав грецьку мову і латину в навчальному 1917/18 р. на гімназіальному курсі з українською викладовою мовою у Відні. Зазначено, що Возняк повертається до Львова на своє давнє місце. Судячи з листів І. Кревецького до М. Возняка з Відня (Воз. 337), адресат повернувся до Львова у вересні 1918 р. В листах С. Томашівського до М. Возняка 1916 р. (Воз. 478) також йдеться про те, що останній може повернутися на викладацьку роботу (С. Томашівський під час поїздки до Львова звертався до І. Кокорудза з відповідним проханням).

№ 7

Поштова картка

1.III.1918

Адреса:

Herrn
 Mychajlo Wosniak
 (Bund für Befreiung der Ukraina)
 in Wien, VIII
 Josefstädterstrasse 79/II

Зворотна адреса:

Ldst. Vgs. Offiz. D. I. Zilynskyj
 Feldpost 282

Дорогий товаришу!

Не гнівайтеся, що я від'їхав не розпрацавшись з Вами, мені не стало часу зайти до Вас. Я набігався доволі, бачився з Севрюком, Залізником, Васильком і іншими знайомими військовими і маю надію, що відома справа удасться як не з одного – то з другого боку. Моїх матеріалів до Холмщини є частина у Відні, а другу частину я знайшов у Львові і я їх оголошу в Тов.[аристві] ім. Шевч.[енка] як тільки удасться мені небагато знову приїхати у Львів і Відень. При тій нагоді буду старатися оголосити також язикову карту Бесарабії. В надії, що ми небагато побачимося. Здоровлю і цілую Вас сердечно

Ваш І. Зілинський.

№ 8

Візитна картка: Проф. Др. І. Зілинський

17.V.1922

Дорогий Товаришу!

Тому що ані вчора ані сьогодні не міг Вас дома застати, передам зараз П-ні Панкевичевій³⁷ в Книгарні Н.Т.Ш. для Вас визичену в унів.[ерситетській] бібліот.[еці] “Русскую Старину” т. 18 з 1877 р., тож відберіть собі там сю книжку. “Русській Архив” з 1877 р. № 1–4 визичив семінар для новочасної історії при Львівському унів.[ерситеті] (реверс підписав prof. Szelagowski³⁸), тож треба ждати, аж віддасть. Лишіть, будь ласка, для мене записочку у П-ні Панкевич чи того тому Живой Стар[ини]. Вам було треба? (Куліша Турецька неволя?³⁹ Роксоляна?), а я завтра по обіді відберу сю карточку.

До побачення

Ваш [підпис]

№ 9

Візитна картка: Проф. Др. І. Зілинський

31.III.1923

Дорогий Товаришу!

На жаль, не застав Вас дома. Сьогодні відїжджаю і бажаю Вам веселих свят.

Ваш [без підпису]

³⁷ Панкевичева – Йосипа Панківська (1866–1934) – педагог і громадська діячка у Львові, дружина Костя Панківського – визначного діяча “Просвіти”, економіста, одного з працівників щоденника “Діло”. Член багатьох громадських товариств, член-засновник НТШ. Завідувала книгарнею НТШ у Львові.

³⁸ Шельонговський Адам (1873–1961) – польський історик, у 1907–1939 рр. – професор Львівського університету.

³⁹ Йдеться про працю П. Куліша “Турецька неволя” (“Русская Старина”. – 1877. – Т. 18). Твору під назвою “Роксоляна” у бібліографії Куліша (*Кирилюк С.* Бібліографія праць П. О. Куліша та писань про нього. – Київ, 1929) не зареєстровано. Можливо, йдеться про Роксоляну як персонаж з “Турецької неволі”.

№ 10

Фотокартка:

Фото двох панів в горах (очевидно, з Кракова). Один з них – І. Зілінський
21.XI.1928

Текст на звороті

Адреса:

Lwów

Шановний Добродій

Проф. Михайло Возняк

у Львові

вул. Гродзіських 2

Дорогий Товаришу!

З приводу Ваших іменин бажаю Вам усього найкращого.

Ваш І. Зілінський.

№ 11

Поштова картка

Краків 27.IX.1927

Адреса:

WP. Mychajło Woźniak,

Lwów

ul. Czarnieckiego 26

Biblioteka Nauk. T-wa

im. Szewczenki

Зворотна адреса:

Dr. I. Ziłynskyj

Kraków

pl. Groble 3/I

Дорогий Товаришу!

Даруйте, що аж тепер подаю Вам вістку в справі Ваших “desiderat -ів”, бо бібліотека Ягайлонська через ремонт зачинена до 30 ц. м. і мені щойно сьогодні вдалося прямо перекупити одного знайомого “famulus -а”, щоби заглянув до карткового каталогу, який саме переносить до інших кімнат. Отже поки що вспів я тільки довідатись, що 1) Paszkowski Marcin, Dzieje turckie i utarczki kozackie z Tatarsy, Kraków, 1615 тут між “Cimelia”-ми III, с. 74, 2) того ж автора: Podole utrapione 1618 має бути десь між шпаргалами тільки 4 дефектні картки ще не скатальоговані. Інші Ваші бажання старатисьму поалагодити по відчиненні бібліотеки.

Здоровляю Вас щиро Ваш

І. Зілінський.

№ 12

Краків 15.XI.1927

Дорогий товаришу!

Даруйте, що я так довго не писав, бо мені не вдалося досі ані нічого нового довідати ся в справі жертводавця рукопису 3581 і т. п., ані поалагодити Ваші інші дезидерати. Не так воно легко видістати на світло денне такі-всякі “Cimelia” з ріжних закамарків бібліотечних (хоч фамулюси не мають від мене кривди), але до того всього сам кустос рукописного відділу робить вражіння людини неучинної. А проте я ще не стратив надії, що мені вдасться всі бажані Вами орудки при помочі одного бібліотечного урядника д-ра Пекарского, з котрим я щойно познайомився, поалагодити, для того прошу ще трохи о терпеливість.

Що до збірника пісень Максимовича, Москва 1827 р., то його нема певно в бібліотеці Ягайлонській, а в інших тут бібліотеках обіцяв пошукати проф. Герасимчук⁴⁰ і як що його знайде, Вам прислати.

Днесь був я в цій справі також у проф. Лепкого⁴¹. Казав, що не знає певно, чи цей збірник має, бо його бібліотека ще неупорядкована, буде шукати завтра й післязавтра й по знайденні його вишле Вам на адресу бібліот.[еки] НТШ.

Зрештою у мене нема нічого нового, хіба те, що не потребую товчись що тижня по залізницях та що і хату маю дуже гарну, але зате дуже дорогу, а крім того мусів ще поробити великі вклади в неї, перевести основний ремонт, так що доперва десь від початку листопада маємо з хатою спокій.

Роботи маю доволі, але хоч маю приємність, що можу працювати над тим, що мене цікавить. А що у Вас нового? Над чим тепер працюєте?

Здоровлю Вас щиро

Ваш І. Зілинський

P.S. Чи вже дослідили, хто такий “Пан Корецький”? Чи знана Вам пісня про пана Корецького ідентичного з Дмитром Вишневецьким, записана в селі Руликівій, Васильківського повіту й надрукована в “Opisie powiatu Wasylkowskiego” (Zbiór wiadomości do antropologii krajowej, Краків, 1879, том III, стр. 134–5).

Початок пісні звучить:

Buw Pan Korecki

Dmytro Wyszniowieckij

Win nebesnu syłu maw

I wojowaw hromom

Ta swoiom słowom i t. d.

Ще одна заввага:

Проф. Лепкий думає, що збірник Максимовича повинен бути в бібліотеці пок.[ійного] О. Барвінського⁴² (поспитайте П. Богдана Б.[арвінського]⁴³), або в бібліотеці П. Івана Мандичевського⁴⁴ в Станіславі.

І. З.

⁴⁰ Герасимчук Василь (1880–1944) – історик, родом з Галичини. Дійсний член НТШ. Праці з історії України другої пол. XVII ст.: “Виговський і Юрій Хмельницький” (1904), “Чуднівська кампанія 1660 р.” (1909), “Михайло Грушевський як історіограф України” (1932).

⁴¹ Лепкий Богдан (1872–1941) – письменник і вчений. Дійсний член НТШ. Автор багатьох збірок поезій, історичних романів, досліджень творчості українських класиків. Під час Першої світової війни проводив культурну роботу в таборах полонених українських вояків у Вецлярі. З 1926 р. – викладач, а пізніше – професор української літератури в Краківському університеті. Матеріали до бібліографії Б. Лепкого зібрав у 1943 р. Є. Пеленський. Про долю особистої бібліотеки Б. Лепкого відомостей не маємо.

⁴² Барвінський Олександр (1847–1927) – видатний громадсько-політичний діяч у Галичині, педагог, історик. Учителював у Бережанах, Тернополі, був професором державної учительської семінарії у Львові. У 1891–1907 рр. – посол до Державної Ради, у 1894–1904 рр. – до Галицького Сейму. Видав серію шкільних підручників, видавець серії “Руська історична бібліотека”. Активний діяч “Просвіти”, Українського педагогічного товариства, дійсний член НТШ. Прихильник “нової ери” – порозуміння між поляками і галицькими українцями, які стояли на ґрунті австрійської державної ідеї.

⁴³ Барвінський Богдан (1880–1962?) – син Барвінського Олександра, історик. Дійсний член НТШ, бібліотекар. Закінчив Академічну гімназію у Львові, був на історичних студіях університетів Львова, Відня, Берліна (1898–1908). Здобув 1907 р. у Львівському університеті ступінь доктора філософії, а в 1908 р., після студій в “Архіві кн. Чарторийських” у Кракові працював в Університетській бібліотеці у Львові. З 1916 р. – член.-кор. ц. к. Архівальної Ради у Відні.

⁴⁴ Мандичевський Іван (1854–1925) – адвокат у Станіславі (тепер – Івано-Франківськ), громадський діяч. Належав до гуртка М. Павлика та І. Франка, був суджений у 1878 р. в т. зв. соціалістичному процесі. Свою бібліотеку подарував Науковому товариству ім. Шевченка. Як цілість вона до сьогодні не збереглася і розпорошена у фондах ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України. Працював над доповненнями до “Показчика нової української літератури (1798–1883)” М. Комарова. Примірник цього показчика з помітками І. Мандичевського зберігається в особистій бібліотеці М. Возняка, яка у фондах ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України існує як окрема колекція.

№ 13

Краків, 12.I.1928

Адреса:
Wysokopowazanyj Pan
Prof. M. Woźniak
Lwów
ul. Grodzickich 2

Зворотна адреса:
Dr. I. Ziłynskij
Kraków, Groble 3/1

Дорогий Товаришу!

Даруйте, що аж тепер відписую на Ваш лист, бо через різні перешкоди (брак часу, то знов замкнення бібліотеки і т. п.) не міг досі полагодити Ваших орудок. Поки що спішу Вас повідомити, що я нарешті знайшов у Ягайл.[онській] бібліотеці “Cellarius-a Andr. Regni Poloniae magnique Ducatus Lituaniae ... Novissima descriptio ...” Амстердам 1659 р. Сигнатура 29819/1. Як що це є Вам потрібний твір, то можете його спровадити через бібліотеку Н.Т.Ш.

2) Про рукопис № 4581 Кондрацького я міг досі тільки сконстатувати, що його даровано Ягайл. бібліотеці в 1888 р., але хто був жертводавцем, нема нічого зазначеного.

3) № 5390. Przystowia i pieśni guskie – це автографи Жеготи Павлі, що містять різні для Вас певно інтересні річі. Докладний зміст подам Вам небаром в окремім листі, а крім того надіюся, що мені вдасться по оправленню всі ці записки Вам визичити для використання.

4) № 4347 загубився.

5) В кореспонденції Крашевського знайшов я 4 листи Куліша з 1882 р. у зв'язку з його “Крашанкою”⁴⁵.

Про це все напишу Вам докладніше в окремім листі. А поки що бажаю Вам з Новим Роком усього найкращого і здоровлю Вас щиро

Ваш І. Зілінський

№ 14

Краків 23.III.1928

Дорогий Товаришу!

Зараз по одержанню Вашого письма з 20 ц. м. замовив я (1 день наперед) рукопис № 1273 в бібліотеці Чарториських і сьогодні переглянув його. Добре, що Ваш лист прийшов іще в пору, бо від завтра до половини квітня бібліотека Чартор. буде зачинена.

Рукопис № 1273 (15 см × 10 см) оправлений знаходиться в цілком доброму стані, тільки хребет трохи молі знищили й мені дивно, що бібліотека Чарт.[орійських] не визичила його Національному Музеєві бо [наприклад] куди гірше збережений збірник Кондрацького не боялася визичити Ягайлонська бібліотека. Рукопис № 1273 має пізніший наголовок “Rekoris Ruski Esdrana Szleydana” і містить у собі:

1) Книги Ездры, ст. 1–21. (Перед тим на самій горі 1 ст. є напис “Іу Петру Кодд – Петра Косъ А° ab orbe 7243, А°X~p 1735”)

2) Від с. 21–25 є опис двох посольств Herbensteina від нім. цісаря до Москви, 1 – в 1516 р. щоби погодити (з’єдинити) ці держави против Турків. У 2[ій] подорожі брав участь Петро Кишка воєвода Полоцький і Богуш Русин, підскарб. литов.

3) На ст. 28 є різні історичні нотатки, писані різними руками.

4) С. 1–192 містить світову хроніку Szleydan-a.

5) Ст. 1–40 статтю І. Потія під наголовком “Теодору Скумину на Ольщи й Несвиру Воеводѣ Троцкому Ипатий Потѣй, Епископъ Влодимерский, Року 1598”.

⁴⁵ Листи П. Куліша до І. Крашевського з передмовою М. Павлика були опубліковані в журналі “Народ” (1892. – Ч. 20/21. – С. 219–224). Твір “Крашанка русинам і полякам на Великдень 1882 року” П. Куліша, виданий у Львові в 1882 р., викликав дискусію і суперечливі відгуки в тогочасній галицькій пресі (українській і польській), що змусило П. Куліша видати другий наклад з післямовою. Див. про це: *Павлик М. П.* Куліш про свою справу з поляками // Народ. – 1892. – Ч. 22/23; 24 та ін.

У цьому творі заохочує Потій українців до прийняття унії, говорить про походження св. Духа, про Чистилища, про супремат римського єпископа, про великдень, про Календар, про антихриста й каже, що єпископ римський не є антихристом. Сам кінець бракує.

На Ваше бажання посилаю Вам відпис початку (ст. 1) і кінець ст. 10. [На двох картках з зошита переписаний текст кирилицею, який ми не подаємо. – *Л. І.*] Рукопис писаний дуже дрібним письмом, а що я не мав зі собою побільшаючого скла, то в кількох місцях я не міг добре відчитати, одначе на с. 3 долучений відпис чей же Вам вистане для ствердження, чи ця стаття Потія вже була оголошена.

Свого часу казав мені Лепкий, що не має збірника Максимовича, як побачу його, спитаюся ще раз. У мене нічого нового, працюю сильно.

Бажаючи Вам веселих свят
здоровлю Вас щиро
Ваш І. Зілинський.

№ 15

Краків, 30.X.1929

Дорогий Пане Товаришу!

На Ваше письмо з 17 ц. м. відповідаю аж тепер, бо я по з'їзді слов.[‘янських] філологів у Празі поїхав ще на Закарпаття, де разом з д-ром Панкевичем студіював тамошні народні говірки й щойно перед кількома днями вернувся до Кракова. Сьогодні довідався я, що тутейша Академія робить дійсно дешеві репродукції для наукових цілей при допомозі власного апарату в цей спосіб, що на відбитці виступлють білі букви на чорному тлі. Я ще не мав нагоди бачити таких відбиток, але урядовець Мікуцький, що робить такі знимки, впевнював мене, що вони виходять добре, й облегчують читання невизначних рукописів.

Якщо такі відбитки вистарчать для Ваших цілей, прошу мене про це повідомити, а я попрошу Проф. Семковича⁴⁶ о дозвіл зробити бажані знимки з 21 листків збірника Кондрацького (13+4 чабан і 4 дума про Козака-нетягу). Чи формат має бути природній 10×16 см.

Що коштуватимуть ці відбитки, не знаю ще, в кожному разі небагато, тому я покрию сам видатки і вишлю Вам рахунок з відбитками.

Про життєпис Еразма Ізопольського⁴⁷ я не міг досі нічого довідатися. Комісія для збирання матеріалів до життєписів визначних людей Польщі щойно тепер має розпочати свою працю, і, як мене інформував др. Пекарський, не має ще зібраних матеріалів.

Хотів я Вам особисто погратулювати Вашого вибору в академики⁴⁸ та трудно якось було мені досі вибратися до Львова, тому прийміть оцєю дорогою вислови моєї щирої радості, що Ви нарешті діждались належного признання за Вашу наукову працю.

Що зрештою у Вас нового? Все ще провадите таке монаше життя?

Недавно хотів др. Безушко⁴⁹ винайти у мене кімнату, покликуючись на Ваші інформації, що відносились ще до мого попереднього обширного мешкання на Гроблях. Від року я вже мешкаю в Проф.[есорському] домі, де маю 3 невеличкі кімнати, що ледви вистарчають для нас самих, але зате це нове мешкання втричі дешевше від попереднього.

⁴⁶ Семкович Владислав (1878–1949) – польський історик, знавець середньовіччя, археограф, видавць джерел до історії Польщі і Литви (Akta Unii Polski z Litwą, 1385–1791), 1932). Від 1916 р. – професор Ягеллонського університету у Кракові.

⁴⁷ Ізопольський Еразм (1812–?) – письменник-фольклорист, ксьондз. Друкувався під псевдонімом Білоцерківський (Białocerkiwski X.), оскільки жив у Білій Церкві. Спершу був вікарієм, з 1842 р. – пробоштем. Збирав український фольклор. Вважав себе українцем, рід свій виводив від козацьких часів, але писав польською мовою. Відомостей про дату смерті польські джерела (Polski słownik biograficzny. – 1963. – Т. X/2, з. 45) не подають.

⁴⁸ М. Возняк був обраний академіком Всеукраїнської академії наук (ВУАН) в червні 1929 р. Див. про це: Матеріали про обрання нових академіків ВУАН // Додатки до Вістей ВУАН. – 1929. – № 5/6.

⁴⁹ Безушко Володимир (1894–?) – літературознавець, педагог в Галичині, емігрував до США.

В часі літніх ферій я робив діалект.[ологічні] досліди на Поліссі, бо звідтам бракувало мені матеріалів для синтези укр. говорів і для мовної карти, над якою я вже від довшого часу працюю. Крім цього, приготую укр.[аїнську] граматику для середніх і вселюдніх шкіл і виклади забирають мені багато часу.

Здоровлю Вас щиро
Ваш Ів. Зілинський
Поздоровіть від мене П.[ана] Кревецького⁵⁰.

№ 16

Поштова картка

Краків, 3.III.1930

Адреса:

Wysokopowazanyj Pan
Akad. M. Woźniak
Lwów
ul. Czarnieckiego 24
Biblioteka Naukowego T-wa
im. Szewczenki

Дорогий Товаришу!

Дуже мені прикро, що я при найщирішій волі та охоті не міг досі полагодити справи знимок з рукопису Кондрацького з причин, що про них трудно тут писати, хіба колись устно Вам розкажу. Для того справді краще буде спровадити рукопис через Оссолінеум і дати зробити знимки Енушевичові, бо це й швидше піде та й, здається, мало що дорожше випаде, а головна річ без ніякої ласки.

Здоровлю Вас щиро
Ваш Ів. Зілинський

№ 17

Поштова картка

Краків 3.IV.1930

Адреса:

Wysokopowazanyj Pan
Akad. M. Woźniak
Lwów
ul. Czarnieckiego 26
Biblioteka Naukowego T-wa
im. Szewczenki

Зворотна адреса:

Prof. I. Zilynskyj
Kraków
Lokietka 1

Дорогий Товаришу!

Як Вам відомо з висланого Вам запрошення, улаштує тутейша Академія Наук дня 8, 9 і 10 червня ц. р. науковий з'їзд ім. Кохановського. Секретар з'їзду проф. Кот⁵¹ просив мене звернутися до Вас з проханням, чи Ви не могли б зладити хоч би коротеньку бібліографічну записку,

⁵⁰ Кревецький Іван (1883–1940) – історик, громадський діяч, бібліотекар (у 1905–1914, 1921–1937 рр. – директор бібліотеки Наукового товариства ім. Шевченка у Львові), редактор періодичних видань – “Наша школа” (1909–1912), “Републіка” (1919), “Стара Україна” (1924–1925). Дійсний член НТШ. Автор численних праць, присвячених історії Галичини.

⁵¹ Кот Станіслав (1885 – після 1965 р.) – польський політичний діяч, історик культури в Ягеллонському університеті. Дійсний член НТШ. У 1919 р. заснував серію “Biblioteka Narodowa”, у 1921–1939 рр. редагував історичний кварталник “Reformacja w Polsce”. Під час Другої світової війни був в еміграції, а в 1941–1942 рр. представляв в СРСР як посол польський еміграційний уряд. Виїхав з Польщі 1947 р. як противник соціалістичних перетворень. Помер в еміграції.

чи було що перекладено з творів Кохановського на українську мову й чи взагалі щось писано у нас колинебудь про Кохановського у поважних наукових виданнях? Думаю, що тільки Ви один зможете відповісти на ці питання та що зладження такої записки не забере Вам багато часу. Ласкаву відповідь прошу прислати просто на руки проф. Ст. Кота, вул. Славковська 17 або на мою адресу.

Здоровлю Вас щиро
Ваш Ів. Зілинський

№ 18

Картка
Краків 30.IV.1930

Адреса:
Wysokorowazanyj Pan
Akad. M. Wozniak
Lwów
ul. Bonifratrów 14

Зворотна адреса:
Dr. I. Zilyński
Kraków
Lokietka 1

Дорогий Товаришу!

Проф. Кот дякує Вам дуже за готовність допомогти йому у відомій справі та просить Вас порозумітися з дром Гординським⁵², щоби ви оба не робили тої самої роботи.

Бажані рукописи в Ягайлонській бібліотеці я охотно перегляну й подам Вам до відома, що в них є для Вас інтересного, але аж по святах, бо завтра виїжджаю з моєю родиною на село й верну до Кракова аж при кінці квітня.

Здоровлю Вас щиро та бажаю
Вам Веселих Свят.
Ваш Ів. Зілинський

№ 19

Візитна картка:
Д-р Іван Зілинський
Професор Університету

Дорогий Пане Товаришу!

Будь ласка, допоможіть самі або порадьте п. інж. Миколі Дерев'янкові⁵³, в який спосіб міг би він пізнати докладніше Осолінеум.

При цій нагоді пересилаю Вам сердечні привітання.
Ваш І. Зілинський
16.IV.1935

№ 20

Поштова картка
Краків, у червні 1939 р.

Адреса:
Prof. Dr. M. Wozniak
Lwów
Bonifratrów 21

⁵² Йдеться про Ярослава Гординського (1882–1939) – літературознавця і педагога, професора Академічної гімназії у Львові, дійсного члена НТШ, автора праць з історії української літератури, перекладознавства, історії української культури.

⁵³ Докладніших відомостей про інженера Миколу Дерев'янка не знайшли.

Ваша Достойносьте!

Комітет для вшанування 30-ліття наукової праці та 60-ліття життя проф. Д-ра Івана Зілинського дякує Вам щиро за надіслану працю до “Ювілейного Збірника”⁵⁴, а одночасно повідомляє, що друк книги зачнеється літом 1939 р., тому коректу Вашої праці дістанете аж осінню ц. р.

Прийміть вирази повної пошани
за Комітет
Б. Лепкий
[підпис]

Ю. Генік-Березовський
[підпис]

№ 21

Краків, 7.XI.1943

Дорогий Пане Товаришу!

Дуже Вас перепрошую, що я не відвідав Вас у Львові, бо через різні конференції та полагоду важних орудок забракло мені часу також на відвідини М. Кулицького⁵⁵ в його картографічній робітні, Вол. Дорошенка⁵⁶ в бібліотеці НТШ і ін.

В часі мого наступного побуту у Львові я обов’язково Вас відвідаю. Зате я по довгих розшуках роздобув нарешті для Вас через одного знайомого антикара Бібліографію Естрайхера т. 33 за виїмкову для мене знижену ціну 200 зл. (спершу жадав 300 зл.), яку Вам через нашого урядовця на руки п. Бедріла пересилаю.

Здоровлю Вас і всіх знайомих сердечно

Ваш [підпис]

Листи М. Возняка до І. Зілинського

№ 1

Поштова картка нім. мовою: Etappenpost Feldpostkorrespondenzkarte
Зворотна адреса: Michael Wosnijak, Wien, VIII,
Langegasse 64, II/17

Відень, дня 15 серпня 1916

Дорогий Доктор!

Так прибитий, що ледве волочу ноги та сьак-так сповняю примусову роботу. Шкода, що Ви не написали відразу про своє діло. Все, що буде в моїй спроможности, зроблю як найшвидше й по можности як найкраще. Обидві картки від Вас одержав майже рівночасно. Не писав до Вас, бо не знав Вашої адреси, а до Львова не писав, бо думав, що й Ви були перешкоджені родинними клопотами і смертю Франка. Тепер поправляюся. Здоровлю Вас сердечно

М. Возняк [підпис]

⁵⁴ Збірник не вийшов з друку у зв’язку з початком Другої світової війни. Докладніше про долю матеріалів цього збірника можна знайти у передмові Ю. Шевельова та статті М. Мушинки у згаданому в тексті статті виданні НТШ 1994 р. під назвою: “Збірник пам’яті Івана Зілинського (1879–1952): Спроба реконструкції втраченого ювілейного збірника з 1939 р.”.

⁵⁵ Кулицький Микола (1903–1970) – картограф і географ з Галичини, дійсний член НТШ. У 1930–40-х рр. допомагав В. Кубійовичу готувати карти і атласи України. Під час Другої світової війни був завідувачем відділу картографії Українського Центрального Комітету в Кракові і Львові. Помер в Чикаго.

⁵⁶ Дорошенко Володимир (1879–1963) – визначний бібліограф, літературознавець, громадський і політичний діяч. Від 1908 по 1944 р. жив у Львові, працював у Бібліотеці НТШ, з 1937 р. – директор Бібліотеки, з 1944 р. – в еміграції, спершу в Празі, потім – у США. Дійсний член НТШ, голова Бібліографічної комісії НТШ (1913–1939). Один із засновників Союзу Визволення України (1914–1918). Автор численних (опублікованих і неопублікованих) бібліографічних праць та літературознавчих досліджень. Частина архіву В. Дорошенка зберігається у ЦДІАУ у Львові та у відділі рукописів ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України, частина – в літературному архіві у Празі. Помер у Філадельфії.

№ 2

[18.V.1927]

*Датується за поштовим штемпелем**Поштова картка з брендом Бібліотеки НТШ*

Дорогий Доктор! Від довшого часу очікував я Вас у бібліотеці. Але Ви щось страшно зайняті, а справа не відложна, тому не погнівайтесь, що цією карткою звертаюся до Вас із проханням позичити ласкаво для мене в Бібліотеці Вашого університету (Jagellońska): 1) Rękopis № 4581/24 XVII–XVIII (Miscellanea wierszem i prozą w języku polskim i małopolskim) 2) Ярлик: Frażonka albo Nawra 1640 (без місця друку й автора). Сподіваюсь, що не відмовите моєму прохання. Усього найкращого

Ваш М. Возняк [підп.]

Дописка на зв. стороні (титульній) рукою В. Дорошенка:

Вп. Пане Докторе! Я також прилучаюся до компанії з Возняком, і дуже Вас прошу позичити на своє ім'я для перегляду мені отсю книжечку згадувану у Естрайхера: O pracy. Książeczka dla robotników, Lwów, 1881, mała 8°, str. 18. Nakład J. Daniluka. Druk. Gazety Narodowej. В Ossolineumі цієї брошури нема. ... Згори дякую

З повагою Вол. Дорошенко

№ 3

Львів, 6 квітня 1930

Адреса:

Wielm. Pan

Dr. I. Ziłyński

Prof. uniw.

w Krakowie

ul. Lokietka 1

Помітка олівцем: Відп. 10.IV.1930

Дорогий Пане – Докторе!

Учора одержав я Вашу картку. Перше враження від неї було таке, що ледви чи будут які успіхи шуканини з тієї простої причини, що для українця Кохановський був зрозумілий в оригіналі, отже не було необхідної потреби перекладу на нашу мову. Потім я пригадав собі, що про щось подібне питав мене др. Яр. Гординський. Як на те він надійшов до бібліотеки й від нього я дізнався, що він уже приобіцяв проф. Котові зладити бажану річ до кінця квітня. З свого боку розглянуся також за бажаним матеріалом, але щось скептично дивлюся на висліди свого шукання.

Писав я до д-ра Безушка в одній справі, але моя просьба застала його вже в Бориславі. Чи не можу надужити Вашої ласки й часу, якого у Вас так мало. Річ у тому, що мені довелося б просити якусь Бібліотеку у Львові спровадити масу томів до Львова на те тільки, щоб переконатися чи дійсно є там яка дрібниця для мене. Словом, це трохи за коштотвна річ з уваги, що кошти цінної посилки й відсилки оплачую я сам особисто. Так отже таке моє до Вас. Мені треба ствердити, чи в кількох рукописах бібліотеки Вашого університету нема чого для теми, яка мучить мене вже від довшого часу, а саме:

5462. Miscellanea czyli Różności z doby młodej Жеготи Павлі. Чи й у котрому з 10 томів є якась наша пісня, списана латинкою чи кирилицею.

5464. Miscellanea czyli Różności na łuznych kartach i karteczkach, 5t. w 4° i 11 szkatulek w 8°. Те саме

5413. Zorjan Dołęga Chodakowski, 1 fasc. Чи це тільки копії з сучасних друків, чи немає там яких записів пісень?

5749. Z XIX w. autografów zbior pisaných wierszami w 1 fasc. Чи немає там яких віршів Шашкевича, Вагилевича, Головацького чи кого іншого з їх сучасників, що з ними був Жегота Павлі в близьких зв'язках?

Якщо Вам тяжко витратити на це пару годин, я попрошу Ossolineum спровадити все те до Львова й сам перегляну, без уваги на кошти. Якщо ж Ви будете ласкаві переглянути й подати мені номери тек і “шкатулок”, в яких щось є, я попрошу спровадити тільки зазначені теки й “шкатулки”.

Не гнівайтеся, що мучу Вас. Напишіть щось про себе. Я змарнував зиму, хоч не дармував, бо – нервова робота. Здоровлю Вас щиро

Ваш М. Возняк [*nidnuc*]

THE CORRESPONDENCE BETWEEN IVAN ZILINS'KYI AND MYKHAILO VOZNIAK (1916–1930) AS A SOURCE OF THE BIBLIOLOGICAL INTERESTS OF M. VOZNIAK

Luisa ILNYTSKA

*Lviv Stefanyk Scientific Library
of the National Academy of Sciences of Ukraine
2, Stefanyk Str., Lviv, 79000, Ukraine, phone (0322) 72-59-66*

The correspondence of two scholars is a source of studying of the bibliological interests of Mykhailo Vozniak. It provides the bibliographical information about Ukrainian manuscripts of the 17th – 18th centuries in Polish libraries. The correspondence testifies the depth of his interests that were based on the use of original sources in his scholarly work. The letters of Ivan Zilins'kyi to Mykhailo Vozniak are cited from the originals and are stored in the manuscript's department of the The Vasyl Stepanyk Scientific Library in Lviv.

Key words: correspondence, Ivan Zilins'kyi, Mykhailo Vozniak, Ivan Franko.

Стаття надійшла до редколегії 26.08.2004

Прийнята до друку 27.12.2004